

МСПМД (IMAS) 08.20

Перше видання
10 червня 2009 р.
Поправка 2, березень 2013 р.

Технічне обстеження

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС),
1 United Nations Plaza, 6th Floor
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org
Телефон: (1 212) 963 1875
Факс: (1 212) 963 2498
Веб-сайт: www.mineactionstandards.org

Застереження

Цей документ є чинним з дати, позначеної на титульному аркуші. Оскільки Міжнародні стандарти з питань протимінної діяльності (МСПМД, IMAS) підлягають регулярній перевірці та регулярному перегляду, користувачам слід звернутися з веб-сайтом проекту МСПМД (IMAS) за адресою: <http://www.mineactionstandards.org/> для підтвердження статусу таких стандартів, або перевіряти їх на веб-сайті ЮНМАС за адресою: www.mineaction.org

Повідомлення про авторські права

Цей документ Організації Об'єднаних Націй є одним з Міжнародних стандартів з питань протимінної діяльності (МСПМД, IMAS), і авторські права на нього застережено Організацією Об'єднаних Націй. Ані цей документ, ані витяги з нього не можуть відтворюватися, зберігатися або передаватися в жодній формі, або за допомогою будь-яких засобів, або з будь-якою іншою метою без попередньої письмової згоди Служби ЮНМАС, що діє від імені Організації Об'єднаних Націй.

Цей документ не призначено для продажу.

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС)
1 United Nations Plaza, 6th Floor
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org

Телефон: (1212) 963 1875

Факс: (1212) 963 2498

© UNMAS 2012 – всі права захищено

Зміст

Передмова	iv
Вступ	1
Технічне обстеження	2
1. Об'єм	2
2. Довідкові матеріали	2
3. Терміни, визначення та аббревіатури	2
4. Загальні вимоги	3
4.1. Принципи технічного обстеження	3
4.2. Процес технічного обстеження	4
4.3. Збір інформації, рекомендації та звітність	5
5. Результати технічного обстеження	6
5.1. Загальна інформація	6
5.2. Рекомендації	6
5.3. Зменшення за технічним обстеженням	6
5.4. Всі розумні зусилля	6
6. Методи проведення технічного обстеження	7
6.1. Загальна інформація	7
6.2. Акредитація засобів технічного обстеження	7
6.3. Класифікація технічних засобів обстеження	8
6.4. Цільове та систематичне технічне обстеження	8
7. Вимоги до групи з технічного обстеження	9
8. Документація	9
9. Обов'язки та зобов'язання	10
9.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)	10
9.2. Організація з розмінування	10
Додаток А Нормативний Довідкові матеріали	11
Реєстр поправок	12

Передмова

Міжнародні стандарти для програм у сфері гуманітарного розмінування були вперше запропоновані робочими групами на міжнародній технічній конференції, яка проводилася у Данії у липні 1996 року. Були встановлені критерії для всіх аспектів розмінування, рекомендовані стандарти й узгоджене нове універсальне визначення поняття «розмінування». Наприкінці 1996 року принципи, запропоновані у Данії, були розвинені робочою групою, під керівництвом ООН і з'явилися Міжнародні Стандарти для проведення операцій з гуманітарного розмінування. Перше видання було опубліковане Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної Діяльності (UNMAS/ЮНМАС) у березні 1997 року.

З того часу сфера застосування цих початкових стандартів була розширена з метою включення інших елементів протимінної діяльності та відображення змін, внесених до операційних процедур, практики і норм. Ці стандарти були перероблені і перейменовані на Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)).

Організація Об'єднаних Націй несе загальну відповідальність за створення умов і сприяння ефективному управлінню програмами протимінної діяльності, з розробкою і підтримкою стандартів включно. Тому Служба ЮНМАС є підрозділом у структурі Організації Об'єднаних Націй, що несе відповідальність за розробку і підтримку стандартів МСПМД (IMAS). Підготовка стандартів МСПМД (IMAS) здійснюється за підтримки Женевського міжнародного центру гуманітарного розмінування.

Робота з підготовки, огляду і перегляду стандартів МСПМД (IMAS) здійснюється технічними комітетами за підтримки міжнародних, урядових і неурядових організацій. Найновішу версію кожного стандарту, разом з інформацією про роботу технічних комітетів, можна знайти за посиланням <http://www.mineactionstandards.org/>. Окремі стандарти МСПМД (IMAS) переглядаються не рідше ніж раз на три роки для відображення змін, які мають місце у нормах і практиці протимінної діяльності, а також для введення цих змін до міжнародних правил і вимог.

Вступ

Цей стандарт слід розглядати в поєднанні з документами «МСПМД (IMAS) 07.11. Вивільнення землі» та 08.10. Нетехнічне обстеження».

Технічне обстеження є важливим засобом ідентифікації, підтвердження та поліпшення визначень меж небезпечних зон, а також характеру та розподілу їх змісту. Добре сплановані та обґрунтовані методики проведення технічного обстеження допомагають гарантувати, що будь-які подальші заходи є необхідними та ефективними; та можуть дозволити впевнене звільнення землі без необхідності подальших технічних заходів. Технічне обстеження може проводитись в якості окремого виду діяльності, або може бути поєднано з операціями по очищенню.

Метою технічного обстеження є надання доказів для аналізу на підтримку процесу прийняття рішень щодо вивільнення земель. Технічне обстеження є інтрузивним процесом, що базується на використанні технічних засобів обстеження та розчищення, як правило, в межах підозріло або підтверджено небезпечної зони; з іншого боку, за деяких умов, технічне обстеження також може використовуватись в якості способу попереднього вивчення земельних ділянок. Хоча технічне обстеження може виступати в якості окремого виду діяльності, воно нерідко поєднується із процесом очищення та може здійснюватись до, під час та після очищення, в залежності від місцевих умов та інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Будь-яка методика технічного обстеження повинна бути спланована таким чином, щоб забезпечувати дуже високий рівень впевненості, що в разі наявності елементів небезпеки, вони будуть знайдені. Ефективність засобів обстеження по відношенню до різних типів небезпек слід контролювати шляхом збору та аналізу відповідних даних про продуктивність; таким чином, будуть розроблені фактично підтверджені оцінки рівнів достовірності для знаходження цілей.

Технічне обстеження не відбувається ізольовано. Його необхідно планувати, здійснювати та коригувати з урахуванням інформації, отриманої через нетехнічні засоби, в тому числі, від нетехнічного обстеження, а також в результаті отримання нової інформації під час проведення технічного обстеження. Технічне обстеження повинно відповідати конкретним обставинам та умовам, пов'язаним із робочим об'єктом, та часто буде тісно пов'язане із повним очищенням. Технічне обстеження є основним методом точного та впевненого визначення меж областей, які потребують очищення, та може використовуватись для підтримки рішень про те, коли та де доречним є зупинення процесу очищення.

В разі можливості рекомендовано використовувати цільове технічне обстеження замість систематичного обстеження. За обставин, коли про потенційну загрозу відомо настільки мало, що неможливо розробити цільовий підхід, як правило, необхідно проводити подальше нетехнічне обстеження. У випадках, коли проводиться систематичне технічне обстеження, таке обстеження необхідно планувати таким чином, щоб воно забезпечувало необхідний рівень впевненості, що, в разі присутності елементів небезпеки, принаймні одна частина доказів щодо їх присутності буде знайдена та показана.

Фізичні докази наявності мін/ВЗВ є основним джерелом «точних» даних для аналізу про характер та розподіл елементів небезпеки, та їх взаємозв'язок із довкіллям. Як такі, докази мають величезне значення в процесі вивільнення земель, та мають використовуватись із особливою ретельністю та увагою. Існує тільки одна можливість запису таких даних; вона не повинна бути витрачена марно. Точний і послідовний збір, запис та подання даних є основною вимогою будь-якого процесу вивільнення земель. Стандарти для збору таких даних повинні бути визначені Національним органом з питань протимінної діяльності (НОПМД/NMAA).

Цей стандарт забезпечує керівництво та встановлює мінімальні вимоги до технічного обстеження, на базі яких можуть бути розроблені відповідні національні стандарти.

Технічне обстеження

1. Об'єм

Цей стандарт встановлює принципи та дає вказівки щодо проведення технічного обстеження в процесі вивільнення землі, а також визначає обов'язки та зобов'язання організацій з розмінування, які беруть в ньому участь.

2. Довідкові матеріали

Перелік довідкових матеріалів наведено в Додатку А. Довідкові матеріали є важливими документами, на які робиться посилання в цьому стандарті, та які складають частину положень цього стандарту.

3. Терміни, визначення та аббревіатури

Повний перелік всіх термінів, визначень, та скорочень, що використовуються в серії стандартів МСПМД (IMAS), наведено в документі «МСПМД (IMAS) 04.10».

У серії стандартів МСПМД (IMAS), слова 'shall' («має», «зобов'язаний»), 'should' («належить», «потрібно», «слід») і 'may' («може») використовуються для позначення бажаного ступеню забезпечення відповідності. Це вживання відповідає термінології, що використовується у стандартах і керівних принципах ISO:

- a) слово 'shall' («має», «зобов'язаний») використовується для зазначення вимог, методів або специфікацій, які повинні застосовуватися для того, щоб відповідати стандартів;
- b) слово 'should' («належить», «потрібно», «слід») використовується для зазначення бажаних вимог, методів або специфікацій; та
- c) слово 'may' («може») використовується для зазначення можливого методу або способу дії.

Термін «**Вивільнення Землі**» описує процес застосування всіх розумних зусиль для встановлення, визначення та видалення всіх наявних та підозрюваних мін/ВЗВ за допомогою процесів нетехнічного обстеження, технічного обстеження та/або очищення. Критерії «всіх розумних зусиль» повинні бути визначені Національним органом з питань протимінної діяльності (НОПМД/НМАА).

Термін «**Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)**» відноситься до державної структури, часто міжвідомчого комітету, в країні, де присутні міни/ВЗВ, на яку покладено відповідальність за регулювання, управління та координацію процесу протимінної діяльності.

Примітка: У разі відсутності органу НОПМД, може бути необхідно та доцільно, щоб ООН, або інший визнаний міжнародний орган, взяв на себе всі або деякі з обов'язків, а також виконував деякі або всі функції ЦЗР (Центру з розмінування) або, рідше, НОПМД.

Термін «**Підозріло небезпечний район**» відноситься до області, щодо якої є обґрунтовані підозри про наявність забруднення мінами/ВЗВ на основі непрямих доказів наявності мін/ВЗВ.

Термін «**Підтверджено небезпечний район**» відноситься до області, де наявність забруднення мінами/ВЗВ була підтверджена на підставі прямих доказів присутності мін/ВЗВ.

Термін «**Нетехнічне обстеження**» відноситься до збору та аналізу даних, без використання технічних заходів, про присутність, тип, розподіл та навколишнє середовище мін/ВЗВ, з тим, щоб краще визначити місця, де присутнє забруднення мінами/ВЗВ, та місця, де таке забруднення відсутнє; а також, для підтримки визначення пріоритетів у проведенні вивільнення землі та процесів прийняття рішень, шляхом надання доказів.

Термін «**Технічне обстеження**» відноситься до збору та аналізу даних, з використанням відповідних технічних заходів, про наявність, тип, розподіл та навколишнє середовище забруднення мінами/ВЗВ, для того, щоб краще визначити місця, де присутнє забруднення мінами/ВЗВ, та місця, де таке забруднення відсутнє; а також, для підтримки визначення пріоритетів у проведенні вивільнення землі та процесів прийняття рішень, шляхом надання доказів.

Термін «**Цільове дослідження**» відноситься до розслідування, в ході технічного обстеження, деяких зон в межах підозрілого небезпечного району (ПНР/ЗПН) / зони підтвердженої небезпеки (ПНР/ЗПН), в межах яких з великою ймовірністю містяться міни/ВЗВ.

Термін «**Систематичне дослідження**» відноситься до систематичного процесу застосування технічного обстеження в межах ПНР/ЗПН. Таке дослідження, як правило, проводиться там, де немає зон в межах підозрілої небезпечного району (ПНР/ЗПН), зони підтвердженої небезпеки (ПНР/ЗПН), в яких міни/ВЗВ містяться з більшою ймовірністю, порівняно із іншими зонами.

Термін «**Всі необхідні зусилля**» описує те, що вважається мінімально прийнятним рівнем зусиль для виявлення та документування забруднених районів, або, усунення наявності або підозри про наявність мін/ВЗВ. Термін «**Всі розумні зусилля**» застосовується, коли виділення додаткових ресурсів вважається необґрунтованим по відношенню до очікуваних результатів.

Виключена земля (м²)

Певна ділянка, яка, після проведення нетехнічного обстеження ПНР/ЗПН, була визначена як така, що не містить доказів забруднення мінами/ВЗВ.

Зменшена земля (м²)

Певна ділянка, яка, після проведення технічного обстеження ПНР/ЗПН, була визначена як така, що не містить доказів забруднення мінами/ВЗВ.

Очищена земля (м²)

Певна ділянка, очищена шляхом видалення та/або знищення всіх визначених мін та ВЗВ на завданій глибині.

Примітка: Суббоеприпаси, які не розірвалися, включені категорію ВЗВ, і тому, окремо не згадуються.

4. Загальні вимоги

4.1. Принципи технічного обстеження

- a) Методологія технічного обстеження повинна відповідати вимогам безпеки
- b) Технічне обстеження не слід проводити до виконання оцінки того, що, ймовірно, буде знайдено в межах відповідної зони, із використанням всіх необхідних даних, інформації та аналізу
- c) Методика технічного обстеження повинна забезпечувати високу ступінь впевненості в тому, що, в разі наявності оцінюваного забруднення, буде знайдено докази його присутності
- d) Цільове технічне обстеження повинне використовуватись із перевагою до систематичного технічного обстеження
- e) Методологія технічного обстеження повинна відображати будь-яку необхідність збереження інформації про характер та розподіл забруднення
- f) Відомості про те, що було знайдено, та про те, що було зроблено, повинні бути задокументовані та повідомлені із достатньою точністю, щоб відповідати стандартам безпеки та дозволити проведення змістовного аналізу типу, характеру та розподілу забруднення в оточуючому середовищі
- g) Якість технічного обстеження слід контролювати для забезпечення удосконалення процедур та практики технічного обстеження, та для встановлення і підтримки впевненості щодо якості наданої інформації та вивільнених земель.

4.2. Процес технічного обстеження

Підозрілий небезпечний район (ПНР/ЗПН) визначається на підставі непрямих доказів наявності мін/ВЗВ. Зона підтвердженої небезпеки (ПНР/ЗПН) визначається на підставі прямих доказів присутності мін/ВЗВ. Якість та ступінь деталізації таких доказів буде варіюватися від району до району, та буде визначати, наскільки точно, та із якою впевненістю, можна визначити межі ПНР та ПНР.

Принцип диференційованих відповідних дій вказує на те, що ПНР, зазвичай, повинен стати об'єктом нетехнічного обстеження, перш тим, як починати технічне обстеження. Нетехнічне обстеження повинно включати в себе ідентифікацію та реєстрацію інформації, потрібної для надання допомоги в розробці схеми цільового, а також систематичного, видів технічного обстеження.

Для планування технічного обстеження необхідні наступні елементи:

- а) Огляд всієї наявної інформації, що відноситься до області розташування будь-яких ПНР/ЗПН
- б) Аналіз характеристик забруднення та типового розподілу на ділянках в межах регіону/ТВД
- в) Оцінка типів забруднень, які, ймовірно, будуть присутні, та їх ймовірної щільності і розподілу в межах району
- г) Підтвердження вимог до збору інформації, як визначено в НСПМД, а також будь-яких додаткових вимог, характерних для конкретного об'єкту або обставин
- д) Врахувати показники роботи наявних засобів проти очікуваних видів забруднення при проведенні технічного обстеження (які не обов'язково можуть бути такими ж, як при використанні цих засобів для очищення)
- е) Визначення районів, які виправдовували б проведення цільового розслідування
- ж) Розробка підходу для проведення технічного обстеження, який задовольняє принципам, визначеним в пункті 4.1 вище

При проведенні технічного обстеження необхідно виконувати часті перевірки в світлі того, що виявляється, або коли значна додаткова інформація стає доступною з інших джерел. Зокрема, перевірки слід проводити кожного разу, коли стає доступною будь-яка нова інформація, що тягне за собою зміну в будь-яких оцінках та припущеннях, використаних при розробці плану технічного обстеження. Будь-які зміни в плані технічного обстеження, які є результатом таких перевірок, повинні бути задокументовані, включаючи причини змін.

Поєднання технічного обстеження із процесом очищення потенційно відкриває значні можливості для підвищення ефективності, із якою земля впевнено та надійно вивільняється. Ухвалення рішення необхідність та час переходу від технічного обстеження до очищення; переходу від очищення до технічного обстеження; а також, коли це доречно, припинення технічних операцій в цілому, має основоположне значення для досягнення успіху, ефективності та надійності в процесі вивільнення земель. Критерії, пов'язані з такими рішеннями про перехід/припинення, повинні бути розроблені, переглянуті та оновлені в світлі доказів про характер та розподіл забруднень, а також, повинні бути специфічними для місцевих обставин та умов.

Визначення «зони затухання» та «буферної зони» повинні відображати тип наявного забруднення, та типовий розподіл і щільність пов'язаних пристроїв, виходячи з фактичних даних, зібраних в ході технічного обстеження та розчищення; а також, на базі іншої корисної інформації про тактику та використання бойових засобів. Такі визначення мають переглядатись та оновлюватись через відповідні проміжки часу, із врахуванням нових доказів, зібраних в ході польових операцій.

Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД) повинен розглянути можливість делегування повноважень для приймання рішень про зони затухання та буферні зони на найбільш відповідному рівні.

Будь-які маркування або огорожі, пов'язані із технічним обстеженням, повинні бути встановлені відповідно до вимог документу «МАСПМД (IMAS) 08.40».

Результати моніторингу земель після виключення, зменшення або очищення слід використовувати для оцінки ефективності технічного обстеження; визначення районів, які потребують поліпшення; а також, підтримки впевненості в технічному обстеженні в рамках процесу вивільнення земель.

4.3. Збір інформації, рекомендації та звітність

Інформація, зібрана в ході технічного обстеження, використовується для трьох основних цілей:

- i. Для підтвердження наявності мін/ВЗВ, та більш точного визначення характеру та ступені їх розповсюдження;
- ii. Для аналізу, щоб допомогти особам, які приймають рішення, у прийнятті обґрунтованих та ефективних рішень в межах процесу вивільнення землі; і
- iii. Для встановлення та підтримання впевненості в надійності рішень про звільнення земель серед зацікавлених сторін, в тому числі місцевих жителів.

Потреби користувачів інформації (для визначення пріоритетів, планування тощо) часто будуть схожими, але також будуть змінюватись в залежності від конкретних обставин, пов'язаних із певними районами, а також із більш широкими міркуваннями на регіональному, національному або програмному рівні. Технічне обстеження не матиме успіху в досягненні своїх цілей, якщо воно не задовольняє потреби користувачів інформації.

В ході технічного обстеження повинна бути зібрана, як мінімум, наступна інформація:

- a) Детальна інформація про будь-які докази наявності, ступеня та ймовірної щільності забруднення мінами/ВЗВ;
- b) Відомості про тип, місцезнаходження, глибину та стан будь-яких мін/ВЗВ, знайдених в ході обстеження;
- c) Нові докази, які підтверджують, або ставлять під сумнів, існуючі зареєстровані докази;
- d) Відомості про землю та навколишнє середовище з точки зору схилу, топографії, ґрунту, забруднення металом, рослинності, а також будь-яких змін в землі з моменту закладання/розгортання предметів небезпеки (наприклад, ерозія, осадження ґрунту під впливом вітру/повеней, зсуви); а також, відомості про оточуючу інфраструктуру, погодні або кліматичні чинники, які можуть мати значення.

Окрім зазначеної вище інформації, також необхідно підготувати детальний план об'єкту (ескіз, цифрова карта місцевості, аерофотознімки, тощо). План повинен включати, як мінімум:

- e) розвідувальні смуги (якщо використовуються); площу, яку займають засоби технічного обстеження; а також, безпечні шляхи доступу;
- f) орієнтири, опорні точки, поворотні пункти та проміжні пункти, як це може бути застосовано;
- g) розташування видимих мін/ВЗВ, та зразок (якщо відомо);
- h) місця розташування будь-яких мін або ВЗВ, які було знайдено/знищено раніше, або в ході технічного обстеження;
- i) видатні природні особливості, такі як високий рівень землі, водойми, дерева, тощо;
- j) видатні техногенні особливості в регіоні;
- k) будь-яку іншу інформацію, яка може бути корисною для користувачів інформації та аналітиків;

Збір даних повинен задовольняти мінімальним вимогам по збору даних/інформації, які детально описані в документі «МСПМД (IMAS) 07.11». Відповідні засоби, що задовольняють вимогам до точності, визначені Національним органом з питань протимінної діяльності (НОПМД), слід використовувати для вимірювання та реєстрації даних про місцеположення та розташування.

5. Результати технічного обстеження

5.1. Загальна інформація

Результати технічного обстеження включають в себе:

- a) визначення будь-якої області/району, що містить забруднення мінами/ВЗВ;
- b) додаткова інформація для планування початкового очищення будь-якого району, де визначена наявність забруднення мінами/ВЗВ;
- c) докази (зібрані через всі розумні зусилля), які можуть бути достатніми, щоб визначити та продемонструвати, до задоволення землекористувачів, що район є вільним від забруднення мінами/ВЗВ; і
- d) додаткова інформація для встановлення пріоритетів щодо майбутніх дій.

5.2. Рекомендації

Звіт технічного обстеження може давати рекомендації щодо:

- a) коригування меж ПНР/ЗПН в світлі доказів виявлених в ході обстеження;
- b) пропонованої глибини очищення для конкретних областей, в яких виявлені забруднення мінами/ВЗВ; і
- c) ресурсів, рекомендованих для проведення подальших робіт, таких, як очищення, включаючи засоби, які будуть використовуватись в конкретних областях.

5.3. Зменшення за технічним обстеженням

Земля може бути вивільнена шляхом зменшення, коли можна показати, що «всі розумні зусилля» були застосовані для виявлення, визначення та видалення всіх присутніх та підозрюваних мін/ВЗВ, та що застосування подальших зусиль було б нерозумним стосовно очікуваних результатів.

Для зменшення землі за рахунок технічного обстеження необхідно показати, що від зусиль, які застосовуються, було б розумно очікувати виявлення доказів про наявність забруднення, якщо воно було б присутнє. Для цього, органи влади, організації та установи повинні бути в змозі показати, що:

- a) Оцінка очікуваного забруднення була розумною;
- b) Використовувані засоби технічного обстеження, а також використовувана методологія, були відповідними до оцінки потенційного забруднення; і
- c) Райони, в яких не було виявлено забруднення можуть, відповідним чином, бути обґрунтовано оцінені як такі, що не містять доказів наявності забруднення.

Оцінки, рішення та дії повинні бути документально оформлені відповідно до вимог, викладених в НСПМД.

5.4. Всі розумні зусилля

Умовою для вивільнення земель шляхом скорочення в процесі технічного обстеження є той факт, що «всі розумні зусилля» застосовувались до початку, та під час, обстеження; а також, що відсутність доказів наявності забруднення мінами/ВЗВ в межах певного району може бути продемонстрована із високим ступенем впевненості. В документі «МСПМД (IMAS) 07.11» містяться подальші пояснення поняття «всі розумні зусилля».

Приклади зусиль, які було б розумно очікувати в межах технічного обстеження, включають в себе, не обмежуючись цим:

- a) Докладання зусиль для визначення природи та характеристик забруднення в межах району операцій;
- b) Демонстрація того, що продуктивність засобів обстеження відносно видів небезпеки була перевірена, розглянута і відображена в планах технічного обстеження та операцій;
- c) Надання доказів того, що було проведено відповідне планування із використанням всієї наявної інформації та результатів аналізу, які відображають визначення природи та характеристик забруднення; а також, показники роботи різних засобів для проведення обстеження;
- d) Застосування належних заходів управління якістю щодо людей, устаткування, процедур та інформації, пов'язаних із процесом технічного обстеження; і
- e) Прийняття рішень компетентними та уповноваженими особами, на основі аналізу та перевірки всієї наявної інформації.

Застосування терміну «всі розумні зусилля» спирається на інтегровану систему, яка охоплює всі аспекти планування, а також етапи виконання робіт, перевірки та прийняття рішень. Застосування великих зусиль тільки в одному аспекті навряд чи буде задовольняти вимоги, якщо зусилля не застосовуватимуться також в усіх інших аспектах.

6. Методи проведення технічного обстеження

6.1. Загальна інформація

Технічне обстеження являє собою процес збору інформації для підтримки процесів прийняття рішень на різних рівнях, в рамках організацій та програм. Будь-які пропоновані засоби та методології для проведення технічного обстеження повинні задовольняти вимогам пункту 4.1.

Різні засоби дослідження мають різні переваги та недоліки. При розгляді питання про те, які засоби та методології є слушними, органи влади, планувальники та оператори повинні ретельно розглянути питання про важливість збереження інформації для підтримки прийняття подальших рішень. Інформація високої якості, ймовірно, призведе до високої якості результатів, та відповідно, до прийняття впевнених рішень. Зокрема, ефективні рішення про те, коли припинити технічну діяльність, можуть отримати вигоду від збереження інформації про те, що та де було виявлено в ході технічного обстеження та/або подальшої операції по розмінуванню.

При проведенні оцінки ефективності роботи різних засобів в ході обстеження, слід враховувати:

- a) Аспекти безпеки технічних засобів;
- b) Імовірність того, що технічні засоби встановлять наявність елемента небезпеки;
- c) Ступінь, в межах якої технічні засоби будуть зберігати інформацію, пов'язану із елементами небезпеки, та інші аспекти навколишнього середовища;
- d) Швидкість та вартість, з якими технічні засоби можуть виконати функцію технічного обстеження; і
- e) Придатність технічних засобів з урахуванням навколишнього середовища, інфраструктури та клімату.

Рішення про розташування технічних засобів для проведення технічного обстеження повинні бути задокументовані із зазначенням відповідності технічних засобів типу оцінюваних джерел небезпеки.

6.2. Акредитация засобів технічного обстеження

Технічні засоби, що використовуються для проведення технічного обстеження, повинні бути спеціально акредитовані для цієї ролі. Де це доречно, відповідні технічні засоби повинні бути акредитовані щодо певних видів небезпеки.

Акредитація повинна бути заснована на даних про здатність технічних засобів виконувати функцію технічного обстеження, в тому числі ймовірність того, засоби визначають наявність елементів небезпеки. Така індикація наявності може бути досягнута безпосередньо технічними засобами, або при їх використанні в певних та затверджених методиках (наприклад, коли один тип засобів використовується після іншого).

Використання технічних засобів в якості пристроїв для очищення, в тому числі, їх здатності вказувати, видаляти, знищувати або детонувати пристрої, повинні бути окремо оцінені та акредитовані.

6.3. Класифікація технічних засобів обстеження

Класифікація технічних засобів обстеження активів, з точки зору впевненості в тому, що вони будуть вказувати на наявність небезпечних предметів, якщо такі присутні, повинна бути заснована на комбінації:

- a) Оцінки алгоритму роботи технічних засобів для визначення наявності небезпечних предметів; і
- b) Доказів, зібраних в ході випробувань та поточних робіт.

З часом, рівень впевненості повинен з більшою мірою відображати докази, аніж логічна оцінка. Для досягнення цього, операторам буде необхідно збирати та представляти дані про продуктивність різних видів технічних засобів відносно різних типів небезпек під час операцій на місцях, а також під час будь-яких випробувань.

Рівні впевненості повинні розглядатись на відповідних рівнях, із врахуванням актуальної інформації про продуктивність технічних засобів.

Якщо різні види технічних засобів становлять різні рівні впевненості, органи влади можуть використовувати комбінації технічних засобів для досягнення прийнятних кумулятивних рівнів впевненості.

6.4. Цільове та систематичне технічне обстеження

У випадках, коли це можливо, цільове технічне обстеження слід віддати перевагу перед систематичним технічним обстеженням. В районах, де не представляється можливим провести цільове обстеження, форма систематичного обстеження повинна відображати оцінку можливого типу та розподілу елементів забруднення, які можуть бути присутніми.

Цільове технічне обстеження повинно відображати наявну інформацію про очікувану наявність елементів небезпеки, та враховувати аналіз більш широкого контексту забруднення в межах театру воєнних дій.

Для досягнення високого рівня впевненості щодо результатів технічного обстеження, необхідно розробити методику проведення обстеження, яка:

- a) Забезпечує визначення будь-якої цільової області на основі аналізу наявної інформації, із врахуванням будь-яких відповідних буферних зон;
- b) Не допускає проходження обстежуваних смуг або маршрутів через зону забруднення без ідентифікації, щонайменше, однієї частини доказів, якщо забруднення насправді присутнє; і
- c) Не допускає настільки великий інтервал між обстежуваними смугами або маршрутами, який дозволяє засобам обстеження проходити вздовж будь-якої зі сторін від зони забруднення.

Перед початком систематичного технічного обстеження, планувальники повинні провести огляд наявної інформації для визначення:

- a) Можливості проведення цільового обстеження; або
- b) Можливості, за якої збір додаткової нетехнічних інформації може дозволити проведення цільового обстеження.

Методологія технічного обстеження повинна бути розроблена таким чином, щоб відобразити будь-яку інформацію про типи небезпеки, які можуть бути присутніми на об'єкті; а також тип та можливості наявних технічних засобів обстеження.

Методологія технічного обстеження повинна визначити частку землі, яка вимагає проведення обслідування (до 100% в деяких випадках); ширину та розташування будь-яких смуг обслідування, та інтервал між ними; а також, будь-які вимоги щодо подальших робіт із використанням інших технічних засобів.

Всі операції з технічного обстеження повинні піддаватися частому перегляду на основі наявності нових доказів (або відсутності нових доказів), з метою виявлення можливостей для максимально ефективного вивільнення земель.

7. Вимоги до групи з технічного обстеження

Технічне обстеження повинно проводитись компетентним персоналом, із використанням відповідного обладнання (акредитованого, якщо потрібно), відповідно до діючих стандартів безпеки та експлуатації; а також, відповідно до затверджених методик, які відповідають вимогам НСПМД (Органу з протимінної діяльності).

Групи з технічного обстеження повинні включати в себе достатню кількість ресурсів та можливостей для ефективного виконання технічної діяльності; а також, взаємодіяти з місцевими органами влади та іншими зацікавленими сторонами.

Операції технічного обстеження повинні бути об'єктом внутрішнього та зовнішнього управління якістю. В документі «МСПМД (IMAS) 07.40» містяться подальші вказівки.

8. Документація

Інформація, яка збирається записується та звітується групами з технічного обстеження, є важливим компонентом процесу вивільнення земель. Якщо якість даних або інформації, зібраних в ході технічного обстеження залишає бажати кращого, або якщо дані високої якості погано записуються та звітуються, процес вивільнення земель буде неефективним та може привести до втрати довіри з боку зацікавлених сторін.

Уповноважені органи, організації та установи повинні забезпечити, щоб документація технічного обстеження задовольняла вимогам до якості та відображала потреби всіх користувачів інформації. Відповідні системи управління якістю (включаючи Управління Якістю (УЯ) та Контроль Якісті (КЯ) інформаційних аспектів) повинні бути розроблені та впроваджені у відношенні до збору, запису, звітування та аналізу інформації, пов'язаної із технічним обстеженням. Будь-які недоліки в якості даних, інформації та документації з технічного обстеження, повинні бути досліджені, із подальшим вживанням відповідних коригувальних та запобіжних заходів.

Групам з технічного обстеження повинна бути надана можливість порівняти результати своїх технічних обстежень із будь-якою подальшою інформацією, отриманою в після процесу очищення або інших технічних заходів.

Формат звітів, які використовуються в ході технічного обстеження, повинен бути визначений в НСПМД. В звіті повинні бути визначені оперативні рішення, зроблені в ході технічного обстеження, а також докази, які слугували основою для прийняття рішень. Докази, отримані при проведенні технічного обстеження, можуть бути узагальнені в звіті про обстеження, але всі сирі дані повинні бути збережені та захищені відповідним органом влади.

Інформація повинна бути збиратись та записуватись на систематичній основі. Якщо це можливо, слід використовувати стандартні та перевірені системи управління інформацією і загальну інформаційну систему (ГІС). Керівництво з управління інформацією міститься в документі «МСПМД (IMAS) 05.10».

Схеми розташування повинні використовуватись для визначення ступеню ідентифікованого забруднення мінами/ВЗВ, та для маркування орієнтирів, помітних об'єктів або інших суттєвих особливостей. Інформація повинна бути записана в електронному вигляді, або позначена на топографічній карті, супутниковому знімку або на кресленні. Якщо топографічні карти відсутні, інформація повинна бути записана на картах місцевого виробництва.

На докладних картах повинні бути вказані усі виявлені райони/зони забруднення мінами/ВЗВ, а також деталі розташування та ідентифікації маркерів обстеження і системи маркування небезпеки. Крім того, повинна бути включена інша важлива інформація для надання допомоги планувальникам, аналітикам та особам, які приймають рішення.

Інформація, записана в ході технічного обстеження повинна складати частину документації, необхідної для передачі організаціям, які здійснюють подальше технічне обстеження або очищення, а також для остаточного вивільнення землі.

9. Обов'язки та зобов'язання

9.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)

НОПМД повинен:

- a) розробити національні стандарти для проведення технічного обстеження відповідно до політики вивільнення земель;
- b) акредитувати організації як придатні для проведення технічного обстеження;
- c) готувати та публікувати стандарти та керівні принципи для проведення технічного обстеження, включаючи:
 - i) процедури забезпечення якості та контроль якості, які повинні застосовуватись до контрактів та угод на проведення технічного обстеження;
 - ii) документацію по технічному обстеженню; і
 - iii) вимоги до точності позиційних даних;
- d) використовувати інформацію, зібрану в процесі технічного обстеження для підготовки постановки завдань та річних програм роботи, а також з метою поліпшення загального розуміння характеру та форми забруднення;
- f) визначати питання відповідальності, які стосуються оператора очищення; осіб, які проводять технічне обстеження; а також, місцевої громади, відповідно до національного законодавства; і
- g) контролювати якість результатів вивільнення земель від технічного обстеження.

9.2. Організація з розмінування

Організація, яка проводить технічне обстеження, повинна:

- a. Отримати (від НОПМД, Центру з розмінування або еквівалентного органу) акредитацію, необхідну для проведення технічного обстеження;
- b. Застосовувати національні стандарти для проведення технічного обстеження. При відсутності національних стандартів, організація повинна застосовувати стандарти IMAS, або стандарти, зазначені в контракті або договорі;
- c. Розробити СОП (Стандартні Операційні Процедури) для здійснення технічного обстеження;
- d. Зібрати необхідну інформацію відповідно до вимог документації з технічної обстеження;
- e. Якщо доречно, проводити формальну передачу обстежених ділянок організаціям, які проводять подальші роботи;
- f. Підтримувати та надавати документацію, як зазначено НОПМД/НМАА, ЦПР (Центр з проведення розмінування), або еквівалентним органом влади; і
- g. Тісно консультуватись із чоловіками та жінками в межах забруднених громад щодо усіх рішень, прийнятих в ході технічного обстеження.

За відсутності НОПМД або аналогічного органу, організація повинна взяти на себе додаткові обов'язки. Це включає в себе надання допомоги країні, що приймає, в створенні Національного органу з питань протимінної діяльності (НОПМД), Центру з розмінування (ЦЗР), або еквівалентного органу, а також у розробці стандартів для проведення технічного обстеження, в тому числі системи забезпечення якості та контролю якості.

Додаток А **(Нормативний)** **Довідкові матеріали**

Наступні нормативні документи містять положення, які шляхом посилання на них в даному тексті становлять положення цієї частини стандарту. Для датованих посилань наступні зміни або перегляд будь-якої з цих публікацій не застосовуються. Проте сторонам угод, заснованих на цій частині стандарту, рекомендується вивчити можливість застосування найостанніших видань нормативних документів, зазначених нижче. Для датованих посилань, останнє видання нормативного документа поширюється. Члени ISO та ІЕС ведуть реєстри чинних в даний час ISO або EN:

- а) МСПМД (IMAS) 04.10 Терміни та визначення;
- б) МСПМД (IMAS) 07.30 Акредитація організацій з розмінування;
- в) МСПМД (IMAS) 07.40 Моніторинг організацій з розмінування;
- г) МСПМД (IMAS) 08.10 Нетехнічне обстеження;
- д) МСПМД (IMAS) 08.20 Технічне обстеження;
- е) МСПМД (IMAS) 09.10 Вимоги до розчищення;
- ж) МСПМД (IMAS) 09.11 Очищення зони бойових дій;
- з) МСПМД (IMAS) 05.10 Управління інформацією, пов'язаною із розмінуванням;
- і) МСПМД (IMAS) 08.30 Документація про стан території після очищення;
- к) МСПМД (IMAS) 08.40 Маркування мін та ВЗВ;
- л) МСПМД (IMAS) 09.20 Огляд очищеної землі; і
- м) МСПМД (IMAS) 09.50 Механічне застосування

Зазначені довідкові матеріали слід використовувати в останніх версіях/виданнях. Женевський Центр Гуманітарного Розмінування (ЖЦГР) зберігає копії всіх документів, які використовуються в цьому стандарті. Реєстр останніх версій/видань стандартів МСПМД (IMAS), інструкцій та довідок, підтримується (ЖЦГР); ознайомитись із реєстром можна на веб-сайті МСПМД (IMAS) (<http://www.mineactionstandards.org/~HEAD=pobj>).

Національні органи з розмінування, роботодавці та інші зацікавлені органи і організації повинні отримати екземпляри до початку програми розмінування.

Реєстр поправок

Внесення поправок до МСПМД (IMAS)

Серія стандартів МСПМД (IMAS) підлягає офіційному перегляду на трирічній основі, проте це не виключає внесення поправок в межах цих трирічних періодів з причин операційної безпеки й ефективності або ж для редакційних цілей.

При внесенні поправок до цього МСПМД (IMAS) їм надається номер, вказується дата та наводиться загальна інформація про відповідну поправку (див. таблицю нижче). Поправка також буде вказана на титульній сторінці МСПМД (IMAS) шляхом її зазначення під датою видання і фразою «містить поправку номер(-и) 1 тощо».

Після завершення офіційного перегляду кожного МСПМД (IMAS) можуть випускатися нові видання. Поправки аж до самої дати нового видання будуть внесені до нового видання і таблиця реєстру поправок буде очищена. Після цього реєстрація поправок почнеться знову до того часу, поки не буде проведено новий перегляд.

Версіями МСПМД (IMAS) з найпізнішими поправками є версії, розміщені на веб-сайті МСПМД (IMAS) за адресою www.mineactionstandards.org.

№	Дата	Зміст поправки
1	1 бер. 2010 р.	<ol style="list-style-type: none">1. Оновлено адресу ЮНМАС.2. Оновлено визначення НОПМД.3. Включено примітку в пункті 3 про те, що до категорії ВЗВ (вибухонебезпечні залишки війни) включає суббоєприпаси, що не розірвалися.4. Незначні зміни в частині відповідності граматичного роду.5. Видалено Додаток Б з серії стандартів (МСПМД) IMAS, та перейменування Додатку В на Б, та Додатку Г на В.
2	1 бер. 2013 р.	<ol style="list-style-type: none">1. Перевірено щодо впливу на розробку Міжнародного Технічного Керівництва з Боєприпасів (МТКБ).2. Оновлено розділ «Вступ».3. Включено нові визначення НТО, ТО, скасованої території, зменшеної території та очищеної території.4. Включено термін «скоротити/скорочення» в межах всьому документу.5. Загальне редагування межах всього тексту.6. Змінено назву документу (МСПМД) IMAS 08.20.7. Оновлено посилання на довідкові матеріали в Додатку А.8. Вилучено Додатки В, В та Г.